

368
1

LĀTVIJAS VALSTS ARHĪVS

LRPSR centrālais valsts Oktobra
revolūcijas un sociālisma celtniecības arhīvs

Teodors Reiters

(1884 - 1956)

dirigents

Fonds n 368

Apraksts n 1

1906 - 1940. g.

uzsk.
2002

1

**PSR Valsts akadēmiskais operas un baleta
teātris**

T E O D O R S R E I T E R S

(1884. - 1956.)

d i r i g e n t s

Fonds Nr.368

Apraksts Nr.1

1906. - 1940.g.

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lietas Nr.	Lapas Nr.
1. Priekšvārds		1-3
2. Radošā darba materiāli	1-4	4
3. T.Reitera rokraksti	5	4
4. Vēstules T.Reiteram	6-7	5
5. Veltījumi T.Reiteram	8-11	5
6. Biogrāfijas materiāli	12-22	6
7. T.Reitera savāktie materiāli	23	6
8. Fotopozitīvi	24-35	7
9. Materiāli par T.Reitera dēlu L.Reiteru	36-39	8

P R I E K Š V Ā R D S

Teodors REITERS dzimis 1884.g. 23.martā Ķaudonā, rentnieku ģimenē. Mācījies Ķaudonas pagasta un draudzes skolā, Pleskavas skolotāju seminārā. Pēc semināra beigšanas 2 gadus nostrādājis Ķaudonas draudzes skolā par skolotāju, organizējis un vadījis Ķaudonas kori.

1907. - 1917.g. Teodors Reiters studē Pēterburgas konservatorijā. Viņš apmeklē ārgēļu klasi, vijolu klasi, kompozīcijas teorijas klasi, instrumentācijas klasi un dirigēšanas klasi pie Ķerepina. Jau studiju gados T.Reiters vada latviešu kori Pēterburgā, 1916.-1917.g. Muzikalajā drāmā dirigē operas "Seviljas bārdzinis", "Cara līgava", "Jevgeņijs Opeģins".

1917.g. T.Reiters vada latviešu strēlnieku pulku simfonisko orķestri. Petrogradā organizē šī orķestra koncertus dažādās Krievijas pilsētās. Kad 1918.g. Petrogradā sākas Latviešu operas organizēšanas, šis orķestris kļūst par jaunorganizētās operas orķestra kodolu.

Ļoti lieli ir T.Reitera nopelni Latviešu operas organizēšanas darbā.

1918.g. viņš dirigē visus operas uzvedumus. 1919.g., nodibinoties Padomju Latvijas operai, Teodors Reiters kļūst operā par galveno dirigentu.

Latvijas Nacionālajā operā visus tās darbības gadus T.Reiters strādā par dirigentu, sagatavodams operas: M.Muscorgska "Boriss Godunovs", N.Rimska-Korsakova "Kņazs Igoris", A.Borodina "Kņazs Igoris", R.Vāģnera "Tanheizers", "Loengrīns", "Meistardziedonis", "Parsifals", Dž.Verdi "Aida", A.Kalniņa

"Baputa", Jāzepa Medija "Vaidelote" u.c. pirmuzvedums, kā arī nozīmīgu simfonisko darbu atskaidrojums Rīgā.

1922. - 1926.g. un 1932. - 1933.g. Teodors Reiters ir bijis operas direktors.

Teodors Reiters ir viens no ievērojamākajiem kordiriģentiem Latvijā. 1920.g. viņš nodibina savu kori.¹⁾ Tā pirmais koncerts notiek 1920.g.21.maijā. Pēc tam koris sniedz regulārus koncertus gan Latvijā, gan arī ārzemēs. Reitera koris vissojies Somijā, Zviedrijā, Anglijā, Francijā, Polijā, Čehoslovākijā, Vācijā, Beļģijā, Austrijā u.c. valstīs, visur gūstot spīdošus panākumus.²⁾

Kopš VI dziesmu svētkiem 1926.g. līdz 1940.g. T.Reiters piedalījies visu dziesmu svētku organizēšanā un vadīšanā.³⁾

1944.gada 1.oktobrī T.Reiters atstāj Latviju un mūža pēdājos gadus pavada Zviedrijā, atrauts no Dzintenes un aktīvas mākslas dzīves. Viņš strādā Stokholmas filharmonijā par arhīva darbinieku. T.Reiters gan organizē un vada latviešu kori Zviedrijā, bet šī kora mākslinieciskais līmenis bijis ļoti zems, kā saka Leons Reiters: "Kas gan var būt par mākslu, ja nav tautas"⁴⁾

Teodors Reiters miris 1956.g. 14.decembrī.

Tā kā T.Reiters pirms nāves izteicis vēlšanos, lai viņu apbedītu Dzintenes smiltajā, 1964.g. ievērojami latviešu diriģenta mirstīgās atliekas pārved uz Latviju un apbedā Meža kapos.

1) F 368, apr.1., 13 l., 45programma

2) F 368, apr.1., 15-18.l.

3) F 368, apr.1., 2.l.

4) Cīņa, 1958.g.75.nr.

Apstrādājot LPSR Valsts akadēmiskā operas un baleta teātra arhīvu, tika atrasti materiāli par dirigenta T.Reitera darbību ārpus Latvijas Nacionālās operas.

No šīm atbirām 1967.g. martā - aprīlī tika izveidots Teodora Reitera fonds ar 41 glabāšanas vienību un sastādīts apraksts Nr.1.

T.Reitera fondā ietilpst fotogrāfijas, kas atspoguļo viņa kā ģeodirigenta un dziesmusvētku vadāja darbību, fotogrāfijas ar mākslinieku veltījumiem, koncertu afišas, programmas, recenzijas, draugu un mākslinieku vēstules T.Reiteram, apsveikuma adreses u.c. dokumenti.

Fondā ietverti arī T.Reitera dēla Leona Reitera materiāli - 4 glabāšanas vienības.

Fondā ^{ne}ietilpst dokumentārie un fotomateriāli, kas attiecas uz T.Reitera darbību Latvijas Nacionālajā operā, pildot direktora un dirigenta pienākumus. Materiālus par šo laiku skatīt Latvijas Nacionālās operas fondā.

Papildinājums priekšvārdam.

Reitera kora sekretāra Arvīda Lāča māsa Ērika Lāce laikā no 1981 - 1984. gadam nodeva arhīvam diriģenta Teodora Reitera personālās izcelsmes un radošā darba dokumentus - fotogrāfijas, rokrakstus, vēstules u.c., kā arī dokumentus par Reitera kora vēsturi un Teodora Reitera dēlu Leonu Reiteru.

No dokumentiem un fotogrāfijām izveidotas 27 lietas, kuras sakārtotas ievērojot aprakstā esošo sistematizācijas shēmu.

I kat.arhīviste

S.Reinfelde

S.Reinfelde

PIEKRĪTU:

Latvijas PSR Valsts
akadēmiskā operas un
baleta teātra direktors

L. Rihmanis
(L. Rihmanis)

1967.gada "27" sept.

APSTĪRINU:

LRPSR MP Arhīva pārvaldes
Ekspertu padomes komisijas
protokols Nr. 12

1967.gada

TEODORS REITERS
(1884. - 1956.)
dirigents

Pastāvīgi glabājamo dokumentāro materiālu
apraksts Nr.1

Nr. p.k.	Indek- si	Glabājamo vienību virsraksti	Galējie dati	Lapu skaits	Piezī- mes
1	2	3	4	5	6

I Radošā darba materiāli

1. Materiāli par Latgales dziesmu svētku organizēšanu (programmas uzmetumi, sarakste u.c.) 1940.g.febr.-jūnijs 23
2. Fotografijas - T.Reiters dirigē dziesmasvētku koncertus 1926.-1939.g. 97 foto
3. Tas pats, dirigē kori 1906.-1920.g. 7 "
4. Tas pats, koris koncertceļojumu laikā Vācijā un Anglijā 5 "

II T.Reitera rokraksti

5. Teodora Reiters raksts sakarā ar spvainojumiem par viņa kora ārzemju koncertturneju 1925.g. 3

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

III Vēstules T.Reiteram

- 6. Draugu un mākslinieku vēstules T.Reiteram 1924.g.marts-1939.g.maijs 21
- 7. Teodoram Reiteram adresētie ielūgumi uz sarīkojumiem, mākslas iestādēm, goda mielastiem u.c. 1929.g.29.jūn.-1939.g.30.marts 10

IV Veltījumi T.Reiteram

- 8. J.Revera grāmata poļu valodā "W.Službie sztuki" ar autora veltījumu T.Reiteram 1927.g. 30.oktobrī 13
- 9. Albūms ar Polijas skatiem veltījums T.Reitera korim 1927.g. 34 1/38 skati
- 10. Albūms bez fotogrāfijām ar Alfreda un Amandas Kalnīpu veltījumu T.Reiteram 1934.g.8.nov. 1
- 11. Leona Reitera zinājums - apsveikums T.Reiteram dzimšanas dienā 1

V T.Reitera biogrāfijas materiāli

- 12. Teodora Reitera dirigēto koncertu afišas 1917.g.10.okt.-1918.g.16.jūn. 15
- 13. T.Reitera dirigēto koncertu programmas 1914.g.7.dec.-1940.g.15.jūn. 58/130
- 14. Albūms ar Zengales novada dzimīni svētku koncertu programmām un par šiem koncertiem recenzijas 1925.g.10-22.oktobris 10
- 15. Recenzijas par T.Reitera kora koncertiem Somijā, Igaunijā, Čehoslovākijā un kora 15 gadu darbības jubilejas koncertā Rīgā 1924.-1925.g., 1935.g. 27

1	2	3	4	5	6
16.	Recenzijas par Teodora Reitera kora koncertiem Anglijā (angļu valodā)		1939.g.15.marta- 1939.g.14.apr.		61
17.	Raksts "Ka Reitera koris Vācijā laurus plūca" par koncertiem Vācijā (avižu izgriezums)		1937.g.10.nov.		1
18.	Atzinības vēstules un recenziju atzīstījumi par Reitera kora koncertiem Antverpenē		1939.g.2.apr.- 3.maijs		4
19.	Somijas Brīvības kara invalīdu savienības pateicības adrese Reitera korim par ziedojumu kara invalīdiem		1924.g.17.jūn.		2
20.	Iepājas filharmonijas apsveikuma adrese F.Reiteram sakarā ar viņa uzņemšanu par mīža goda biedru		1929.g.13.jul.		1
21.	Varšavas mākslinieku apvienības "Harfa" apsveikuma adrese T.Reitera korim sakarā ar viesizrādēm Polijā		1935.g.		1
21 ^a	Čehoslovākijas republikas prezidenta raksts par goda nosaukuma piešķiršanu T.Reiteram		1936.g.		1
21. ^b	Polijas atdzimšanas ordeņa kanclera raksts par T.Reitera apstiprināšanu par Polijas atdzimšanas ordeņa kavalieri		1938.g.11.okt.		1
21 ^c	22.	Latvju viru kora biedrības "Dziedonis" apsveikuma adrese T.Reitera kora 20 gadu jubilejā	1940.g.		2
VI Materiāli, ko savācis T.Reiters					
23.	Komponistu un diriģenta Dr.I.Hopkina Ivensa (T.Hopkin Evans) biogrāfija (iespieddarbs)		1937.g.		2
	Budapeštas kora "Palestrina" izsniegtais diploms par biedrības goda biedru nosaukuma piešķiršanu T.Reiteram.				1938.g.22.jūnijs

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

VII Fotomateriāli

24.	Teodora Reitera fotogrāfijas				7
25.	Fotogrāfijas - T.Reiters grupā ar skolotājiem un skolniekiem Ļaudonā				2
26.	Tas pats, ar māksliniekiem un koru dirigentiem	1915.-1939.g.			4
27.	Fotogrāfija - Reitera koris goda mielastā kopā ar Varšavas mākslinieku apvienības "Harfa" biedriem 1936.g. Ar veltījumu				1
28.	Mākslinieku fotogrāfijas ar veltījumi T.Reiteram	1923.-1939.g.			9
29.	Fotogrāfijas - skati no dziesmusvētkiem Igaunijā. Dirigents T.Reiters	1938.g.			38
30.	Albūms ar VII Vispārējo dziesmusvētkiem Rīgā fotogrāfijām				19/37
31.	Tas pats, ar Latgales dziesmu svētku fotogrāfijām. Veltījums T.Reiteram				8/7
32.	Fotoalbūms, veltīts T.Reiteram no Neretas Lauksaimniecības biedrības kora 1937.g. Staburaga dziesmusvētku atcerei				5/9
33.	Fotogrāfija - T.Reiters mājas viesībās grupā ar nepazīstamiem cilvēkiem				2
34.	Tas pats, mazgāšanās pie avotīņa Siguldā, bērnu fotogrāfijas. Nenoskaidrotas				3
35.	Atklātnes ar dziesmusvētku virsdiriģentu, valdes un Prāgas vīru kora attēliem				3

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

Materiāli par T.Reitera dālu

Leonu Reiteru

- 36. Leona Reitera (dāla) kompozīcija "Rozes zieds" un "Mežezers" Rokraksts 1942.g.27.martā - 1943.g.6.martā 3
- 37. Tautas dziesmas "Māte mani atstājusi" notis (rokraksts) - F.Jurjāna veltījums Leonam Reiteram (dālam) 1
- 38. E.Melngailis "Nazi neti" ar autora veltījumu Leonam Reiteram (dālam) 1935.g.19.dec. 5
- 39. Konstānces un Aijas Bārziņas apsveikums Leonam Reiteram (dālam) dzimšanas dienā 1939.g.10.okt. 1

Šajā aprakstā inventarizēta 41 (četrdesmit viena) glabājamā vienība no Nr.1-39 + 21^a un 21^b = 41.

Dokumentāro materiālu zinātniski tehnisko apdari izpildīja:

(V.Jugāne)

Centrālā Valsts Oktobra revolūcijas un socialisma celtniecības arhīva zinātniskā līdzstrādniece.

Noslēguma ierakstu apstiprinu:

R. Skrābāns
(R.Skrābāns)

LR Valsts akadēmiskā operas un baleta teātra ekspertu komisijas priekšsēdētājs

1967.gada "24" nept

Pastāvīgi glabājamo lietu apraksts

Nr. 1 (turpinājums)
1907 - 1970.g.

УТВЕРЖДЕНО
протоколом ЭПК ЦГАОР
Латвийской ССР
от 28.11.85 № 12

Nr. p.k.	lietu ind.	Lietu nosaukumi	Galējie dati	Lapu skaits	piezīmes
1	2	3	4	5	6
40.40		Teodora Reitera vēstules un atklātnes paziņām.	1914-1920	3	
41.41		Ķaudonas draudzes skolas bijušā skolotāja A.Nesaules atmiņu noraksts par T.Reiteru (fragments).	1957g.	1	
42.42		Reitera kora sekretāra Arvīda Lāča māsas Ērikas Lāces atmiņas par Teodoru Reiteru.	b/d	6	
43.43		Reitera kora vēsture. Sastādījis kora sekretārs A.Lācis.	1920-1939	105	
44.44		Dokumenti par Reitera kora vēsturi 1.sēj. (recenzijas, sarakste, iepē-mumu-izdevumu pārskats).	1920-1930	237	
45.45		Dokumenti par Reitera kora vēsturi 2.sēj. Komponista J.Vītola vēstule rokrakstā, lpp.19. Dzejnieka V.Plūdoņa vēstule un dzejolis "Dziesmu gars" rokrakstā, lpp.26,27.	1931-1939	279	

1	2	3	4	5	6
46.	Teodora Reitera dirigēto koncertu programmas, afišu fotogrāfijas.		1920-1944	30/147	
47.	Reitera kora repertuāra notis.		b/d	7/63	
48.	Recenzijas par Reitera kora koncertiem Anglijā, Francijā un kora 4 gadu darbības koncertu Rīgā.		1924, 1936g.	9	
49.	Ērikas Lāces savāktie materiāli par Reitera kori (laikrakstu izgriezumi par T.Reitera simtgadi u.c)		1930-1970	97	
50.	<u>Fotomateriāli.</u>				
50.	T.Reitera fotogrāfijas(ar autogrāfu).		1907-1940	6	
51.	Reitera koris grupā ar ievērojamām kultūras darbiniekiem. Fotogrāfijā rakstniece A.Brigadere, dzejniece Aspazija.		b/d	1	
52.	T.Reiters grupā ar Ļaudonas draudzes skolas skolniekiem.		1910.g.	1	
53.	T.Reiters koncertā Koknesē.		1914.g.	1	
54.	T.Reiters - dirigents Madonas dziesmu svētkos.		1928.g.	1	
55.	T.Reitera bērnu fotogrāfijas.		1964.g.	15	

1.	2	3	4	5	6
56.	Reitera kora fotogrāfijas.		1921-1937	6	
57.	Reitera koris koncertceļojuma laikā uz Somiju.		1924.g.	1	
58.	Reitera koris koncertceļojuma laikā Parīzē, Londonā, Kopenhāgenā.		1925.g.	5	
59.	Reitera koris koncertceļojuma laikā Parīzē stacijā.		1934.g.	1	
60.	Reitera koris koncertceļojuma laikā Vīnē.		1934., 1936g.	2	
61.	Reitera koris XI dziesmu svētkos Igaunijā.		1938.g.	1	
62.	Reitera koris koncertceļojuma laikā no Londonas uz Parīzi.		1939.g.	2	
63.	Reitera koris koncertceļojuma laikā Parīzē.		1939.g.	4	
64.	Reitera koris 10 gadu jubilejas svinībās.		1930.g.	1	
65.	Reitera koris 15 gadu jubilejā.		1935.g.	1	

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

66. Dokumenti par T.Reitera dēlu
 Leonu Reiteru (fotogrāfijas,
 sarakste, avižu izgriezumi,
 nekrologs). 1928-1970 13

Apraksta turpinājumā ierakstītas 27 (divdesmit
 septiņas) lietas no Nr. 40 līdz Nr.66.

Aprakstu sastādīja

I kat. arhiviste *Münfelde* S.Reinfelde

13.12.85.

*Dokumentus raksti glabāšanā 27 (divdesmit
 septiņas) lietas no nr 40-66.
 no fonda glabātāja - *Am - Kuršija**

Aprakstā *ierakstītas 69 (sešdesmit
 deviņas) lietas a, b, c* glabāšanas vienības

1985. g. "10" "12"

CVORA zinātn. līdzstrād. arhivārs

glab Kuršija

*Nedabās redzītājs *Jelena S. Mauclovica**

PĀRBAUDĪTS	
2004. g. "12." "09."	
<i>rec. vsp.</i>	<i>MUC</i>
amats	paraksts

1 uzskaites saraksts par 1920.-1948.gadu (papildinājums)

(uzskaites saraksta numurs)

Dokumentu glabāšanas termiņš:

pastāvīgi

Dokumentu veids un informācijas nesēja forma:

tekstuālie dokumenti, papīrs

Sērijas/ sērijas apakšlīmeņa uzziņu kods	Glabājamās vienības numurs	Glabājamās vienības nosaukums	Glabājamās vienības datējums		Apjoms	Apjoma mērvienība	Saisītās apraksta vienības uzskaites kods (hibridlietām)	Piezīmes
			no	līdz				
4	67	Artūrs Lācis. "Reitera koris". Atmiņu pieraksts 11 burtnīcās, rokraksts.	1920	1948	193	lapas		
4	68	Latvijas diplomātiskā un konsulārā dienesta vadītāja Kārļa Zariņa atmiņas par Teodoru Reiteru. Mašīnrakstā, ar K.Zariņa parakstu.	1946	1948	12	lapas		
5	69	Profesora Jāzepa Vītola "Suminājums Reitera korim" un Jēkaba Poruka raksts "Reitera koris". Mašīnrakstā.	1947	1947	21	lapas		

Šajā uzskaites saraksta
daļā iekļautas:

(skaits cipariem un vārdiem)

glabājamās vienības

no Nr. 67 līdz Nr. 69

3 (trīs)

tai skaitā: litera numur

(skaits cipariem un vārdiem)

izlaistie numuri:

Uzskaites sarakstā kopā

(skaits cipariem un vārdiem)

glabājamās vienības.

69 (sešdesmit deviņas)

Izstrādātājs:

E.Tamme
V. UzvārdsLNA LVA PFĀDN galvenā arhīviste
(amats)

APSTIPRINĀTS

Latvijas VA MEK
apakškomisijas

28.12.2016.

protokols Nr. 4

LIETAS Nr. _____ **APLIECINĀJUMA LAPA**

Lietā iešūtas (ievietotas) _____

16

(sešpadsmit)
ar cipariem un vārdiem

_____ lapas

tai skaitā lapas ar litera Nr. _____,

izlaisti lapu Nr. _____;

+ _____ iekšējā apraksta lapas

Lietas noformēšanas un fiziskā stāvokļa īpatnības	Lapu Nr.

Lapu aizpildīja _____

[Handwritten signature]
amats

[Handwritten signature]
paraksts

[Handwritten signature]
paraksta atšifrējums